

Vraag nr. 403
van 13 mei 1998
van de heer JOS STASSEN

Verrebroekdok – Meerkosten

Op 21 april 1996 interpelleerde ik de minister over de moeilijkheden bij de bouw van het Verrebroekdok in de Waaslandhaven. Op twee precieze vragen kreeg ik toen geen duidelijk antwoord, namelijk over de kosten aan derden voor bemalingsschade en over het verlies van korting (*Handelingen C76 van 21 april 1998, blz. 2 – red.*).

1. *Schade aan derden*

In (nagenoeg) elk bestek of elke aanbesteding staat gestipuleerd dat de aannemer verantwoordelijk is voor schade aan derden. Toch ondertekende het Autonoom Havenbedrijf van Antwerpen – en hierdoor ook het Vlaams Gewest – een akkoord met de Tijdelijke Vereniging (TV) Verrebroekdok dat de schade ten gevolge van bemaling (verzakkingen) – althans gedeeltelijk ten bedrage van 170 miljoen – wordt gedragen door de bouwheer. Bemalingsschade is ontegensprekelijk schade aan derden, en dus normaal ten laste van de aannemers.

Hoe komt het dat in dit geval de bemalingsschade ten laste komt van de bouwheer ?

Op basis van welk element van het bestek werd dit akkoord zo bezegeld ?

2. *Verlies van korting*

In de offerte van de Tijdelijke Vereniging Verrebroekdok staat dat er een "minprijs van 200 miljoen" wordt toegekend als het ook met slechts één bekisting wordt gebouwd.

Aangezien de minister op mijn interpellatie antwoordde dat men de verloren tijd (+/- acht maanden) weer zou inhalen, kan dit enkel door met twee bekistingen te werken. Hierdoor verliest de overheid een korting van 200 miljoen. Toch ontkende de minister dat er meerkosten zouden zijn. Gezien de techniciteit van dit dossier heb ik niet verder aangedrongen tijdens mijn interpellatie.

In het bestek van een schriftelijke vraag wil ik een aantal preciezere bijkomende vragen stellen.

Staat in de offerte van de Tijdelijke Vereniging Verrebroekdok (Roegiers, CEI, Strabag) inderdaad een minprijs van 200 miljoen ingeschreven als het dok wordt gebouwd met één bekisting ?

Betekent het behouden van de globale einddatum van 30 juli 2001 dat de bouw wordt voortgezet met twee bekistingen ?

Hoe moet ik in voorkomend geval dit "verlies van minkosten" interpreteren, als een extra uitgave van 200 miljoen binnen of buiten het totale bedrag ?

Wat houdt het akkoord met de Tijdelijke Vereniging Verrebroekdok inzake het respecteren van de globale einddatum van 30 juli 2001 precies in ?

3. *Stabiliteit van de kaaimuren vanaf moot 70*

Het stabiliteitsprobleem van de kaaimuren is uitgesteld tot moot 70. Zoals dit dossier nu evolueert, zal de Tijdelijke Vereniging Verrebroekdok proberen om de bouwheren ervan te overtuigen een andere type van kaaimuren te mogen bouwen. Een beperkte aanbesteding voor deze derde fase is dan ook te voorspellen.

Heeft de Tijdelijke Vereniging Verrebroekdok een nieuwe (beperkte) aanbesteding voor de derde fase voorgesteld ?

Werd aan de bouwheer een nieuw concept van kaaimuren voor de derde fase voorgesteld ?

Zo ja, wordt door de diensten van de minister een heraanbesteding van de derde fase overwogen ?

Wanneer mogen we dienaangaande een beslissing verwachten ?

Antwoord

1. *Schade aan derden*

In het bijzonder bestek is gestipuleerd dat de aannemer bij zijn inschrijving verplicht is een nota bij te voegen met een controleberekening van de bemaling. In de vragen en antwoorden die integraal deel uitmaken van het bijzonder bestek is onder vraag 23 – 1° ingegaan op de resultaten van het grondonderzoek dat werd uitgevoerd in het vooruitzicht van de werken, onder vraag 23 – 2° werd verwezen naar de

pompproeven die werden verkregen voor de tunnel in Kallo onder het kanaaldok en onder vraag 23 – 3° werden als inlichting de richtgetallen meegedeeld van de doorlatendheid van de zandlaag boven de Boomse-kleilaag

Bij het begin van de werken (oktober 1996) werd door de (onder)aannemer een pompproef uitgevoerd. De resultaten van deze pompproef waren gelijklopend met die welke door de administratie eerder waren uitgevoerd bij de tunnel in Kallo. De berekeningen met het oog op de bepaling van de invloedsstraal toonden aan dat de in het bestek verplicht te garanderen minimum stijghoogtes van het grondwater ter hoogte van de controleputten circa 300 à 400 m uit het kadefront konden worden gehaald zonder te moeten terugvallen op hervoeding van de grondwatertafel in de zanden en in het oud quartair. Bij het in permanente toestand functioneren van de bemaling bleek de invloed van de grondwaterverlaging veel verder te gaan dan uit de resultaten van het grondonderzoek en van de pompproeven verwacht mocht worden.

Ten gevolge van de zettingen is er schade ontstaan bij de aangelande Cardic-Hessenatie.

Om de nadelige gevolgen van de grondwaterverlaging te kunnen opvangen, is een retourbemaling noodzakelijk. De bepalingen in het bijzonder bestek verplichten de aannemer tot een hervoeding van de waterdoorlatende grondlagen in het geval de nodige maatregelen zijn vereist. Anderzijds zijn minimum te garanderen stijghoogtes opgegeven waaraan de aannemer zich verplicht dient te houden. Zoals blijkt uit deze technische toelichting kon er echter, met de gegevens die bij aanbesteding beschikbaar waren, van worden uitgegaan dat geen retourbemaling zou nodig zijn. Dat er nu dus toch een retourbemaling nodig is, is een nieuw feit dat de aannemer moeilijk kan ten laste worden gelegd.

De schade ten gevolge van zettingen bij Cardic-Hessenatie maakt thans het voorwerp uit van een rechtszaak. Deskundigen werden aangewezen, die momenteel hun opdracht uitvoeren. Gewacht wordt op de neerlegging van hun rapport.

De uitvoering van een retourbemaling werd door de administratie aan de aannemer opgedragen teneinde voorbereid te zijn tegen eventuele zettingen bij Katoennatie, waar de gevolgen veel erger zouden zijn dan bij Cardic-Hessenatie, vermits bij Katoennatie geen zettingen

kunnen worden aanvaard en – in geval van een rechtszaak – de zaak Cardic-Hessenatie als voorgaande zou kunnen gelden.

2. *Verlies van korting*

- In de offerte van de TV Verrebroek (Roe-giers, CEI, Strabag) is onder post XVII 9 – Minprijs voor de uitvoeringsmiddelen (bekisting(en) en aanhorigheden) van de betonneringswerken in het geval dat de uitvoering der kaaiwerken deel II (a) of (b) geschiedt niet gelijktijdig met de betonneringswerken van deel I (a) of (b) zodat in principe de uitvoeringsmiddelen van deel I kunnen gebruikt worden – een forfaitaire minprijs van 208 miljoen frank ingeschreven. Op deze minprijs dient de contractueel bepaalde reductie 0,92 te worden toegepast (reductiecoëfficiënt 0,08), zodat de totale minprijs 191.360.000 frank bedraagt (60 % gewest – 40 % havenbedrijf).
- De overlapping van delen I en II (oostelijke respectievelijk westelijke kaaimuur van het Verrebroekdok) noodzaakt niet enkel een tweede bekisting maar eveneens een tweede betoncentrale, bijkomende uitvoeringsmiddelen voor de betonlevering en voor het vervoeren van de kaaimuren, bijkomende grondwerken die niet rechtstreeks kunnen worden aangevuld maar die tijdelijk en/of definitief moeten worden gestapeld, bijkomende bronbemaling, enzovoort.
- De minkosten zullen niet worden verrekend. Het wegvallen van de minkosten mag echter niet worden beschouwd als een verliespost vermits dit moet worden gekoppeld aan de voortgang van de werken, de economie van de werf en het vroeger ter beschikking stellen van uitgeruste kaaimuren en haventerreinen aan de concessiehouders.
- De einddatum is contractueel bindend vermits elke deelopdracht als een aparte aanneming wordt beschouwd. Bij overschrijding van de einddatum zijn de administratieve bepalingen van toepassing (proces-verbaal van vaststelling, contractuele boetes, en dies meer).

3. *Stabiliteit van de kaaimuren vanaf moot 70.*

Voor de kaaimuur voorbij moot 70 wordt een gedetailleerde studie gemaakt, steunend op de resultaten van de door de deskundigen neergelegde verslagen en aangevuld met de knowhow

van de administratie inzake de bouw van semi-massieve kaaimuren. Een nieuwe concept is evenwel niet gepland en kan hoe dan ook niet worden aanvaard.

Er kan trouwens worden meegedeeld dat het in rekening brengen in de globale stabiliteit van de damplanken aan de zool van de kaaimuur hoogstwaarschijnlijk met zich brengt dat aan het concept niets moet worden gewijzigd wanneer de aanbeveling van de deskundigen wordt gevolgd om de damplanken in kwestie onderling van plaats te wisselen, zodat de zwaardere profielen achteraan en de lichtere flanken vooraan de zool worden aangebracht.

Een heraanbesteding voor fase 3 wordt dan ook niet overwogen.